

Az európai operaélet csúcsán

Bartók Plusz Operafesztivál. Az elmúlt esztendőket azt bizonyítják, hogy egyre több pluszt tud produkálni a fesztivál és a koordináta tengelyen ábrázolva plusz, pozitív, felfelé ívelő irányba halad. Azt gondoltam miskolciként, magánemberként, az operafesztiválon aktívan fellépő zenészként, hogy a tavalyi kiemelten támogatott Bartók évet nem lehet túlszárnyalni, de még csak tartani sem a 2016-os színvonalat, minőségi és mennyiségi kínálat tekintetében.

Be kell látnom, tévedtem. A Bartók Plusz 2017-ben – úgy érzem – minden eddiginél színesebb programozónt vonultatott fel. A sajtóorgánumból, az igényesen szerkesztett (angol-magyar nyelvű) többféle formájú, terjedelmű, tematikájú programfüzetből, szóróanyagokból napi szinten értesültünk mikor, mit érdemes és kihagyhatatlannul fontos megénezi, meghallgatni. Ha egy Miskolcra érkező turista (voltak szép számmal hazaiak, külföldiek) elindult a belvárosba, óriásplakátok, utcai hirdetőoszlopok, a „gazdájával” együtt kerekeken guruló zenélő zongora, 3D aszfaltrajz, kézműves vásár és a mindenholonnan áradó zene adták tudtára, hogy itt bizony fesztivál van, számtalan programmal. A nagyszabású, többnyire benti, színházi játszóhelyre tett operák, koncertek mellett, kísérőrendezvények sorát szervezték közterek szabadtéri színpadjaira vagy épp az utcára. Bemutathatták itt produkcióikat zenét-táncot tanuló diákok, profi és amatőr kórusok, táncosok, és neves felkért művészek egyaránt. A kinti műsorok is széles palettán mozogtak a népzene-től a rockon át a zenés meséig. A 2017. június 16. és 25-e közti töménytelen mennyiségű programról képtelenség lenne részletesen beszámolni. Még felsorolás szintjén sem tudok mindenről említést tenni. Mégis egy kis ízelítőként belevágok egyfajta összegzésbe, a teljesség igénye nélkül. Kinyitom a leporellót.

Kezdem mindjárt az idei év leginkább érdekes vállalásával: a sok opera plusz ... „hibrid” műfajjal. A németországi Pforzheim-i Színház vendégjátékaként tekinthette meg a nagyjérdemű

Leonard Bernstein: Candide című musical-operettjét a Nyári Színházban. Ugyanilyen különlegesség s egyben ősbemutató volt **Ittész Tamás-Lanczkor Gábor: A Lutherek** című ragtime-operája a Bohém Ragtime Jazz Band-del, a Csokonai Nemzeti Színház koprodukciójában a Nagyszínházban. **Tangó-opera?** Akkor **Astor Piazzolla-Horacio Ferrer: Maria de Buenos Aires** a Kamaraszínházban, az Operaview és a Deco Ensemble előadásában. Az ősbemutatók között találtuk **Gyöngyösi Levente A Mester és Margarita** című opera-musicaljének koncertszerű előadását Sáfár Orsolya és Cser Krisztián főszereplésével. A Budafoki Dohnányi Szimfonikus Zenekart a Nyíregyházi Cantemus Kórusal és egy rock együttesel, szintetizátorokkal egészítette ki a szerző. Vezényelt Hollerung Gábor.

Az idei év **operaíró versenyének nyertes műve Mátyássy Szabolcs Scaevola című operája** lett. A Nagyszínházban tartott ősbemutatón a Miskolci Szimfonikus Zenekar, az Á la cARTe kórus és a Liszt Ferenc Zene-művészeti Egyetem fiatal tehetségei mellett Rost Andrea, világhírű szopránénekesnő is szerepet vállalt egy ária erejéig. A karmester ezen az estén Sándor Szabolcs volt.

Nagyszabású Nyári Színházbeli operát hallhattunk a Torre del Lago, Puccini Fesztivál vendégjátékaként a Miskolci Szimfonikus Zenekar közreműködésével. **Shigeaki Saegusa** japán zeneszerző **Ifjabb Butterfly (Jr. Butterfly)** című műve utal a Pillangókisasszonyra, hiszen Puccini Madame Butterfly történetének szerves folytatása.

Bartók Béla így nyilatkozott egyszer: „Ha azt kérdezik tőlem, mely művekben ölt tetet a magyar szellem, azt kell rá felelnem, hogy Kodály műveiben. Ezek a művek: hitvallomások a magyar lélek mellett.” A 2017-es operafesztivál mottója akár a „**Bartók plusz Kodály**” is lehetett volna. Már az ünnepélyes megnyitón Kodály Zoltánra emlékeztek születésének 135. és halálának 50. évfordulója alkalmából. A nyitóhangversenyen Bogányi Tibor vezényletével felcsendült a **Budavári Te Deum** és a **Psalmus Hungaricus** a Pannon Filharmonikusok, a Kodály Kórus Debrecen és a Nyíregyházi Cantemus Kórus interpretációjában. **Fekete Gyula** zeneszerző Kodály hangszerére a gondokára utalva írta meg idén **Csellóversenyét**, melyet az operafesztiválnak ajánlott. Az ősbemutatón a szólista egy ifjú tehetség, Baranyai Barnabás volt. Kesselyák Gergely fesztiváligazgatónak vélhe-

tően szívügye – az opera mellett – a fiatal tehetséges zenészek felkarolása, hiszen minden évben lehetőséget biztosít a bemutatkozásukra. Kodályt idézte még **Háry János szvitje** és a **Páva-variációk** a Miskolci Szimfonikus Zenekar valamint a Magyar Nemzeti Táncegyüttes vendégjátékával. Vezényelt Gál Tamás. A szokásos úgynevezett Ezrek operája sem lehetett más idén, mint a **Székely fonó**. A beavató előadásban a Miskolci Nemzeti Színház Zenekara és Énekkara lépett fel. A műsorvezető Hábetler András operanékes volt. A teljes daljáték a Magyar Állami Operaház vendégjátékaként valósult meg a Nagyszínházban, melyet LED falas kivetítésen élőben a Szent István téren is láthattak az érdeklődők. Ugyanitt másik napon Kodály Kórustalálkozót szerveztek.

Girolamo Deraco: Phone' avagy Szimfonikus installáció kórusra és 100 gramofonra Hommage á Kodály alcímmel. Az olasz zeneszerző zenei performansa során nagyrészt bakelit lemezekre rögzített számítógéppel készült digitális hangokat alakított vissza analóggá, azaz hagyományossá. A különleges kísérletet vezényelte Cser Ádám. A világ legnagyobb gramofon

gyűjteményét kiállítás formájában is megtekinthette a nagyjermű. Juhász Előd elméleti előadásaiban Kodály Zoltán mellett – a magyar komolyzenei élet tavaly elhunyt nagyjára – Kocsis Zoltán zongoraművész-karmesterre emlékezett Bartók színpadi műveit elemezve.

A világhírű **I musici di Roma** vonós kamarazenekar kortárs zeneszerzők kompozíciói mellett magyar vonatkozású műveket is játszott.

A Nagyszínházban tartott impozáns zárógála sztárvendégei Nora Friedrichs koloratúrszoprán és Mikhail Agafonov tenor voltak. A szentpétervári Russian Chamber Philharmonic zenekart Juri Gilbo vezényelte.

Szinte az összes fent említett koncert teltházzal és nagy sikerrel ment dacára annak, hogy némelyik este kilenc óra körül kezdődött és éjszakába nyúlóan ért véget. A nyári meleg estefélét enyhült, napközben csupán néha zavarta meg a rendezvényeket egy-egy futó zápor. A Nyári Színház átmeneti fedőszerkezete védetté tette a helyszínt annyira, hogy az előadásokat le lehetett ott bonyolítani.

Az emberek érdeklődve vettek részt a fesztivál eseményein, felpeszdült

Miskolc kulturális élete. Ahhoz talán idő kell, hogy a felfedezett díjnyertes opera valóban népoperává forrja ki magát, ámde a tendencia előremutató. Mint Pfiégler Péter Miskolc alpolgármestere ünnepi beszédében elmondta: az operafesztivál hatása kiterjed a következő generációk nevelésére is. A kultúra, az operafesztivál a város jövőjének építésében az egyik legnagyobb építők. A Kodály-program állami költségvetéséből 200 millió forintot, a Nemzeti Kulturális Alaptól 20 millió forintot, az országos vidéki fesztiválokat támogató keretből pedig 60 millió forintot kapott a fesztivál. A belépőkhöz korai jegyvásárlások esetén különféle kedvezményekkel lehetett hozzájutni. Az opera költséges műfaj, viszont nyilván a fent említett támogatások segítségével a jegyárak 1000 és 4000 forint között mozogtak. Sok eseményt jelképes összegért vagy ingyenesen lehetett látogatni.

Úgy gondolom, hogy Kesselyák Gergely fesztiváligazgató és csapata Miskolcon 2017-ben is megtett mindent azért, hogy a ZENE mindenkié legyen.

Zsekov Éva Mónika

A véletlenek találkozása

Ha azt írom bevezetésként, hogy a miskolci Bartók Plusz Operafesztivál A Lutherek című ősbemutatója kapcsán beszélgettem a zeneszerzővel, akkor nem biztos, hogy elsőre tudja mindenki, kiről van szó. Azonban ha hozzáteszem, hogy interjúalanyom egy „komoly bohém”, a Bohém Ragtime Jazz Band vezetője, hegedűművész, -tanár, fesztiváligazgató, boldog apuka, akkor leszűkült a kör. Magyarország unikum számba menő, hihetetlen sokoldalú zenésze dr. Ittész Tamás és felesége Mudrák Mariann énekesnő mesél a szokatlan mű megszületéséről, a kulisszatitkokról, a klasszikus és jazz zene kapcsolatáról, na meg a véletlenekről.

2017. június 18-án vasárnap délelőtt a Miskolci Nemzeti Színház büféjében ülünk néhány órával a világ második ragtime-operájának ősbemutatója előtt.

I Öszintén szólva meglepett, amikor a nevedet a programfüzet zeneszerző rovatában olvastam.

ITTÉSZ TAMÁS: Harminckét éve alapítottam a Bohém Ragtime Jazz Band-

et. A kezdetektől én hangszereltem a ragtime-okat.

I Miért fordultál a jazz felé?

I. T.: Ez teljesen véletlen volt, mint

ahogy a fontos irányváltások mindig véletlenek következményei. A kecskeméti pedagógus kórusban énekeltem, az év végi buli előtt egy kórustársam kért, hogy hangszereljek meg egy Joplin rag-et.